

בְּמִקְדָּשׁ: ד בְּרִיךְ יְהוָה רִמְעָה
 וְאָמַר רְאוּנֶה וְלֵאמֹר רִבְעִיךָ
 בְּעֵינֵי תוֹרֶךְ וְעֵרְבֵה עֵנְיָהּ: ה בְּרִיךְ
 שְׁמֵךְ וְאֶצְוֶנְךָ: ו בְּרִיךְ אֵת בְּמִשְׁעֶךָ
 וְבִרְבִּיךָ אֵת בְּמִסְכָּנְךָ: ז יְהוָה יֵהוּ
 בְּעֵינֵי דְבָבְךָ רְקִיטִין עֲלֶיךָ חֲבִירִין
 וְבִשְׂבָעָה אֵרְיוּ עֵרְבִין פְּתִירָה:
 בְּצִיאָתְךָ: שש ז יְהוָה יְהוָה אֲתֵינְךָ
 הַקְּבִימִים עֲלֶיךָ וְנִגְפִים לְפָנֶיךָ בְּרִדְךָ
 אֲחֵר יִצְאוּ אֲלֶיךָ וְבִשְׂבָעָה דְרָבִים

לקט בדור

(ז) שגרי אלפיר. ולויס* נקדך* שבבבמה עליסם גמיר מיר הוא לארז (ר"ד): א) בבמה גסה משגרת מנעמי: ועשתרות צאנך. כמרגומי. דהיינו נקד נקלה ג"כ אלוף. כמו (מה קמיר י"ח) לופיני ורבונימי אמרו (מל"ח י"ח) למד נקלה שכן עשתרות מסולסל מירשו השורס עליו גס רב וסוק וסולסל משל שמעטיות לח בעליהן ומחוקים אוקס בעשתרות רב וקורל הוליות שג, לפי שבהמה משגרתן ללמד כלניו שכן כלעיס חקוס: (ה) ברוך שואך. יולדת ענקל (בב"ח): ב) ועדיר עק. זה היה פשוט, מירוקד"י, דבר אשר ענקל דבר לח שלמה מסך והוא כלל ופטר, ברוך מן בהמך כלל ומה סה בהמך כלסלים: ובשוארתך. דבר יבש שנשאר כלניו ואינו ולי נקדך ועדיר עק, אבל למד הפדעיס אס אינו מוסף זו: (ו) ברוך אתה בבואך וברוך אתה ללום, ועוד לא מניע לו עד נקדך שערדיס נקדלו בצארתך. שחכה יליאחק מן הטולס כלל חטא' עשתרות, לזה הבא דעיר חז"ל צענור שמערת (ונחית כליאחק לעולם י"ח ק"ח): (ז) ובשבעה דרבים זמר וכלב לויז ומלכס עש ז' ונחל כלל חקוס) ומחוקים עילין קולט טעם הנלס מתמת מולך: א) עין צפ'

שם נוסחתי.

דברים נפסוק (א' ד) אשר יוצע בעשתרות, שער ארבע אשר עז יבש שם נקדך עשתרות לפי שצננה צן כלניס חקוס - והנה דעני מקל כלן ותרביצ' נ' מירדוס צמד מעשיות ומחוקים, ועין ריש פרשט עק שח' נ' מירדוס אלל מנוקס אמר, והאלך לשטיס, שלס רק מעשיות למד המיר' בלמנע. ואס רק מחוקים למד אשר מעשיות ולא מחוקים (ג"א): ד) עלה הוא כל נלרסיס פשו משריגיס ועיפי אילן הכרות ועמיס ונשליס טעס מירוז כמו אלל כדריס ושמו טעמל, והוא מלך קניס ולפעמיס מתקניס צו יין או שמן, שהיין צו מחוק ונשאר צו השמריס, זה דבר אשר, ולא די דרך שהיין לא נשאר כדור אשר מיר ארמתיק ומה מוסף, לזה אשר שמוסיף המסקין לא רק עירי, ודבר זה לבד יצ' לא די שהיין לא נשאר כדור אשר מיר ארמתיק ומה מוסף, לזה אשר שמוסיף הקודס ענקל דבר לא משלוחיך דבר יבש, משלוחיך מלשון אחר ששאר, אבל לפי דרך הא' שטעל כולל צין יבש צין לא נעדרת למד שפי משלוחיך כמו שמרגמו אוקלוס אלסוק שהוא העיריה שלשן צו העיסיס, כלומר שהיה כרסה בעיסיס (ד"א"ס): (ז) לפי שקשה למד בירך דוקא יליאמו וליאמו ולא ירעמו אלכיס ושאר מנוטומי, ונפרט שמהפך, כי לאמו מניחו קודס נליאמו, ומירן שפי הכתוב הוא, אלל ברוך אלס בבואך כמו מן שהיה ברוך בללכך (ד"א"ס), ואין קושיא למד אשר מן בלכיר, מהיכות למד מן בברוך אשר מן דרך לבד כי מן הוא נהוג (ג"א), עוד סה גריס שהוא על דרך (הס' י"ח ד') וזר דעריס מרסס מעו מצנן דוברי מו, שולגיס מוחסיס ומנופסיס מתמת דעמ' רעמ' רעמ' פשוט כי בברו' לעולם ארז הוא עליו סוס גלוימת צור וריק בעשמיס וצרחימיס (ד"א"א), ונחלל עיקר כבש שעטור גמעי' אמו ידע כל הורול וקודס ללמו משקין ממני, והה ארז, וכן יהיה בללכך שרעטיס שוכוס כל מה שלמרו כמו דואל הארזי, והה נכון, והוא דרוס ולא פשט, ובמשליל לודו כבש שלמד טעמי' י"ח שלעלה לריוס ארס רשע מור ונגנבל צעוטימי ופשעימי כדי לחקיס והוא מוסף טעס על פשט, וזו נכון מלוד, אך קרוב לריוס מור ולא פשט, שבגלמל ארז מכל לומר כפשוטו טעט טול לעולם יהיה ארזי מ"ש בתולאסיס ונזוה וזון לן קללל גדולה מו לארומי, משל"י בברוך מלי ברוך שרץ מיעוק טעול סרי עוסר וגדולל

אֲשֶׁר אָנֹכִי מַצְוֶה הַיּוֹם וְנִלְתְּנָה יְהוָה
 אֶלְהֵיךָ עֲלֶיךָ עַל פְּלִגְוֵי הָאָרֶץ: וְבָבֹא
 עֲלֶיךָ פְּלִתְבִרְכוֹת הָאֱלֹהִים וְהַשִּׁינֶה כִּי
 תִשְׁמָע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: ג בְּרִיךְ
 אֲתָה בְּעֵיר וּבְרִיךְ אֲתָה בַשָּׂדֶה:

אור החיים

שחשמע לשמור ולעשות: ז"ל (ע"ז י"ט) דבר זה כחוב כחורה ושמי צניחלים ותשלם כחוביסם כל הטוסק בתלמוד חורה נכסיו כעוצה כגד קודס כמלוח כל אחד כפי מוללחיס, אומרו ברוך מרי טעק לא ולמד מעמד מה שראוי לו, כללות כמלות סס ג' כרשומיס אדוס כגויז אשר נגסם אללו אריו כחורה מה טעמו כפסוק אס שמוע חשמע, והס תלמוד חורה, פרי צענו צומן מועט לאומרס ז"ל (ברכות ס"ג) ושמיח לא טעפס, וקוים מלוח טפס, כגד תלמוד שאלשו ושמנו כלוחיס ילוד כלמד שש ככרס אחד, חורה יעד כרס ומחך כ' עליון וצלו עניך כל אומרו ברוך אמה צנוך וגי שמכיס יליאמו מן ככרסות סלכ וסאינד"י, ופירוש כחוב שזו כעולס בלל טעל ורי חכ יהיכ כלמענות תלמוד יהיכ כגד שר אס שמוע וגי צמד שגמר אומר כי חורה שגניו עליו מהחטל, ואומרו יסן כ' אה חשמע נקול כ' אלכיר כרי שיעוד זה הוא כגד שרניס נמן כ' מלרביס על בני עמון ורז שער וגי שר תלמוד חורה, והוא גס מן מעון אליו כי צניכס נמן כ' מלרביס על בני עמון ורז שער וגי כלמענות חורה ישמו למעלה מכל האומות ויעשו, ואמרו ז"ל (שמו"ר פמ"ח) און רכס אלל שליס בני חורב"י, ואמר עוד וצלו עניך כל חורה, ואומרו ינו כ' אחק אס ככרסכ"י, גס לא ככרסות וגי פירוש נוסף על יעד ומחך כ' עליון סדר ככרס ז למעלה עס כללוחס קייני כעוצות כי עוד לו ככרסות אלו כשכר חורה, ואומרו וסאינד"י) עס מקומה ולא אחר מפלס אויב, כל לכעבות שלל יתבאר על דרך אומרס ז"ל (ולקוט בראזני פ' יארע לו אשר יארע לצבל הכס אשר יתקולו צו ויקרל) כי האדון אלכי ישראל מדוחו רחמיס על המקטרגיסיס על שנעפס לו דבר חודש ושמשורו כדופק על רחמינו ימלא כ' משלוחיו להריק עליו עליוניס וזכ ספך כענכ, ולא ולמד מנעפס רכל עובד כלשמי יחפון אלל שבכעפס כענכ סהוא (חמניית כ"ח) כסוריני בשמיס שלל כעמס ודומה למטה ישפטו סכודרי מעלה אס רלוי אס אינו לזה, אשר על מן אשר סמון למחמר יסן כ' אה רלוי לא יעשו, לזה אחר וסאינד"י ככרסות שזו איציר וגי שזו הוא נס ינו כ' אחק אה ככרס כוא עיקר ככעפסה שלל יתפענו צניו דייניס שלל יעלוט עין רכע כה, גס אמר וברכך בלחך וגי שלמעכ"י, והנה חמלל שכל ככרסות האומות פירוש שלל יאספו כאומות עליוס נלקוס נקמת כענין סס מכווניס כגד שר תלמוד חורה על זה כנפסיס כמו שלמר יעקב לצניו כמעפס שסס כדרך, אומרו ברוך אהכ בעיר וגי על דרך אומרס (וישלח ל"ד ל"ז):

אור בדור

צ"ח) מ"ז זה כלל, ואמ"י פרט המעו עמו חונמו באומרו כל הכרסות סלכ מן פסוק ג' עד פסוק מ' קימך וגי. צ"ח) כי בלל חורה און שום מעלה להס מלל גרויס. צ"ח) ואס עליו מהיסי פוימי שלל יעומו. ק) כ' למטה מלון סוף כ"ח, והוא כ"ח"ד של מעלה. ק"ח) ומה זו מוד ככרס משנה.

ובאו אליך ב הכרוב הארז וגו' - ככרוב הכרוב ואין קבלת

והשיבה. אף-על-פי שלא משתכל אמה
 להשיגם ¹ לבי תשמע בקול ה' אלהיך.²
 וזה קשתה'ה' הדרה קבעי ומלאכה צדיק.³
 ולפיכך ישגיגו הבכרות בלתי השתדלות.¹
 וזהו תפיר פורכות בית ראשון⁴,

שלא יקום ²⁶ ויורה ערואי לעשות את
 פלם, אצל חנה'ה' איו מצוה מהם לבטלה
 אצלו²⁷, וזהו המקשר לזכר את²⁸.
 פרק כח
 וקאו עלק פל-הבכרות האלה

ב

"השיגו" — ואם לא תבקים, ותטיבם שלא
 תיגו. ² מיוחד אחר "אם שמוע תשמע בקול
 ה' אלוקיך", וכא ללמד הצינה טעם לעיטובא (משום
 ש) או הצינה נגא (כאשר), ורק כאשר תשמעו.
³ באן חודש רבינו בהכנה הכונה, שהשמיטה
 בקול ה' כאשר עוסקים בדרך ארץ של יעיר...
 שרה... פיר אמת... טנא... פירושו חרות
 קבע, בעד כל המלאכה האלה הן ארבע בלי
 לימוד תורה ושמירה מצוותיה. כבר נבא החתם
 סופר (פרשת שופטים) שרין יתנה כדום מנהג
 דרך ארץ של ר' ישמעאל (כרובת לדיב) הוא
 רין יבנתנו בארץ ישראל, לעומת 'מלאכה
 נעשית על ידי אחריס' של רשבי" (שב), שהוא
 רין חוצה לארץ. רבינו הוסיף נוסף משלך בקטעו
 שכאשר יתנה בהם מנהג דרך ארץ מביע לירי
 דגת 'זרות קבי', הרי הוצאה הוא "השיגו".
 לשון אחרת: העושה השתדלות במטרת השקפה
 עולם שחורו קבע, סופו שלא יצטרך אפילו
 לאומה השתדלות; והשנה עם שיטה בעל בית
 חלי (פרשת מקץ) שמו שיעושה השתדלות מעבר
 למה שדרוש על פי עקרין הכשר, וסופו לאב
 את סיגו ה' אשר בו חייבים לבטח, ולהיזק
 לאחה השתדלות (המיוחלת) אשר עשה. ⁴ רבינו
 פירש בפרשת בחוקתי, שהבכרות הבאות בחליל
 הפרשה (לפי הנוחה, אותה ביאו רבינו כסקירה
 כללית על ההיסטוריה של כלל ישראל — עיי
 שם בבאורו) עוסקות במצב בני ישראל וברוחם
 המיוחדת לעתיד לבא, וזהו דוגת "השתדלות
 בחוכמה" — יואה ככרי כלל מקום שחזיר
 שם, הוא אשר אמר חז"ל "אטייל עמכם בנ
 עד", כאן מכאן רבינו שיחברות שבטבות מוא
 מיועדות להקופת בית ראשון — הרי שבוה חולק

²⁶ על שקל "קמנו וקבלו היהודים" (אסתר
 ט"ז). "קום. לעשות" פירושו יקבל על עצמו
 שהיבים לעשות. כלומר, "קום" מזהים לצר
 האמנות, אשר בהוצאה ממה בא תצר המעשי.
 ובלשון רש"י: קבלה 'עלה' כאלה וכשבעה.
 ומפני הרמב"ן: אם יכפור באחר מזה או היה
 בעינו כלה לעולם, הנה הוא אדור. אבל אם
 עבר על אחר מזה, כגון שאכל החזיר, אנו
 בחום הזה, כי לא אמר הכונה אשר לא יעשה...
 עכ"ל. ²⁷ רמב"ן: 'כטלה לעולם', למעשה
 הוראה שעה וברו²⁸. מקורו של רבינו שפסוקו
 מהוה כסו לרין של מושור לזכר אחר (חילין
 הא), כשעיר השובה של ר' יונה המסיד בשער
 הראשון, אחר ו: יתנה בעה שמעה זאת, כי הוא
 עיקר גדול. אמת הדבר כי יש מן הצדיקים
 שובשלים בחטא לפעמים... אך כל אשר אינו
 נזהר מחטא יודע, ואינו מקבל על נפשו להשמר
 ממנו, גם אם הוא מהעוונות הקלים, אף על פי
 שהוא נזהר מכל העבירות שבתורה, קראותו חכמי
 ישראל 'מומר לזכר אחר', ואם פושעים נמנה
 ונדרו עינו מנשוא... ועל הענין הזה אמר "אחר
 אשר לא יקום...". וברוחם במהדרין צט"ב וכן
 רמב"ם הל' השוכה ג"ג בענין הכופר באפילו
 תרצה אחר ככל החוזה לולה).

פרק כח

ב

1. לא יבא... והשיגו, אשר ממנו היה משתמע
 שהוצאה השתדלות מסיבת מצותו אנו (השנה)
 ראב"ע: וטעם "ובאו" — שיבאו מעצמם,

הצבור ²², האשים את העיר, כאמרו "קודשי
 ביות ואח-שפתיהי חללק" ²³ (שם פסוק ח).

הצבור ²², האשים את העיר, כאמרו "קודשי
 ביות ואח-שפתיהי חללק" ²³ (שם פסוק ח).

קמו שהעיר יתקואל באמרו ישיאי ישראל
 איש לרועו ¹⁷ הרי כך, למען שקף-דם. אך
 ואם תקלו כך ¹⁸ וכי" (יחזקאל כב ו-ז).

קמו שהעיר יתקואל באמרו ישיאי ישראל
 איש לרועו ¹⁷ הרי כך, למען שקף-דם. אך
 ואם תקלו כך ¹⁸ וכי" (יחזקאל כב ו-ז).

הצבור ²², האשים את העיר, כאמרו "קודשי
 ביות ואח-שפתיהי חללק" ²³ (שם פסוק ח).

קמו שהעיר יתקואל באמרו ישיאי ישראל
 איש לרועו ¹⁷ הרי כך, למען שקף-דם. אך
 ואם תקלו כך ¹⁸ וכי" (יחזקאל כב ו-ז).

קמו שהעיר יתקואל באמרו ישיאי ישראל
 איש לרועו ¹⁷ הרי כך, למען שקף-דם. אך
 ואם תקלו כך ¹⁸ וכי" (יחזקאל כב ו-ז).

התנהגות... הרי... אכלו... לקח... כאשר לוח מוספים
 את ההתחמית לירושלים (המלה "כך" חוזרת
 תשנית בכל הפרשה), אבל בספוקו מודובר בנר
 שני לנחה, אשר מהו משמע שכל האנשים אשמים.
 רבינו לשיטתו, כאשר כיוון הקדוש חילול שנה
 אינו שייכים למנהיגים יותר מאשר לחימו הגם.
 המנהיגים עוללים לנצל את מעמדם בחתומים
 כגון שפיכות דמים, זלזול הורים ומורים, עיוות
 משפט ואסורי עריות ומורים.

ב

24. כמסופר בשמואל א-ב, ט"ז, שם כב, יה
 ו-כב. וראה שרבינו מכאן שה"שחז"ל
 דואג היה טובה הנהגה שמצא הן בעני המלך,
 כזה שגילה לו את משתפי הפעולה עם דוד.
 שחזר זה הוא אשר הביא אחרו לירי הדיח
 ("להכות") כב עיר הכנענים. ²⁵ פסם בשמואל א-
 ב, ט"ז-כ, ופסם שם כוא, כשני מקרים אלה
 הלשינו הדיפים אל שאול על מקום מסורו של
 דוד. וראה שאצל דואג יפיש רבינו שהשורח
 הדיח "למצא הן בעני המלך", ואילו אצל הדיפים
 השורח היה להרויח. לפי זה משקל דכיוו הוא
 על פי א-ב: א-ב. ההבדל ביניהם הוא כוונה,
 כאשר דואג היה ראש המהדרין ("אבר הדיפים"),
 ולכן מסר להניח שהשורח שיעיר את עיני הדיח
 קשרי בולכות מלכות, ואשר דנו את דוד כמורד
 במלכות. ואמנם "השורח עור" אפילו את עיני
 ראש המהדרין, וק"ח את עיני אלה אשר בעצ
 מסך לנגר עיניהם.

24. כמסופר בשמואל א-ב, ט"ז, שם כב, יה
 ו-כב. וראה שרבינו מכאן שה"שחז"ל
 דואג היה טובה הנהגה שמצא הן בעני המלך,
 כזה שגילה לו את משתפי הפעולה עם דוד.
 שחזר זה הוא אשר הביא אחרו לירי הדיח
 ("להכות") כב עיר הכנענים. ²⁵ פסם בשמואל א-
 ב, ט"ז-כ, ופסם שם כוא, כשני מקרים אלה
 הלשינו הדיפים אל שאול על מקום מסורו של
 דוד. וראה שאצל דואג יפיש רבינו שהשורח
 הדיח "למצא הן בעני המלך", ואילו אצל הדיפים
 השורח היה להרויח. לפי זה משקל דכיוו הוא
 על פי א-ב: א-ב. ההבדל ביניהם הוא כוונה,
 כאשר דואג היה ראש המהדרין ("אבר הדיפים"),
 ולכן מסר להניח שהשורח שיעיר את עיני הדיח
 קשרי בולכות מלכות, ואשר דנו את דוד כמורד
 במלכות. ואמנם "השורח עור" אפילו את עיני
 ראש המהדרין, וק"ח את עיני אלה אשר בעצ
 מסך לנגר עיניהם.

24. כמסופר בשמואל א-ב, ט"ז, שם כב, יה
 ו-כב. וראה שרבינו מכאן שה"שחז"ל
 דואג היה טובה הנהגה שמצא הן בעני המלך,
 כזה שגילה לו את משתפי הפעולה עם דוד.
 שחזר זה הוא אשר הביא אחרו לירי הדיח
 ("להכות") כב עיר הכנענים. ²⁵ פסם בשמואל א-
 ב, ט"ז-כ, ופסם שם כוא, כשני מקרים אלה
 הלשינו הדיפים אל שאול על מקום מסורו של
 דוד. וראה שאצל דואג יפיש רבינו שהשורח
 הדיח "למצא הן בעני המלך", ואילו אצל הדיפים
 השורח היה להרויח. לפי זה משקל דכיוו הוא
 על פי א-ב: א-ב. ההבדל ביניהם הוא כוונה,
 כאשר דואג היה ראש המהדרין ("אבר הדיפים"),
 ולכן מסר להניח שהשורח שיעיר את עיני הדיח
 קשרי בולכות מלכות, ואשר דנו את דוד כמורד
 במלכות. ואמנם "השורח עור" אפילו את עיני
 ראש המהדרין, וק"ח את עיני אלה אשר בעצ
 מסך לנגר עיניהם.

שלהם כנסיה שהיא שלא לשם שמים, ולשיטה זו אזור אשר לא יקום אינו מן המניין לפי שהיא שוה לכולם.²² וי"מ י"ב ארורים כנגד י"ב שבטים.²³

כז. אשר לא יקום יקבל. כמו למען הקים אותך היום לו לעם²⁴ [אזור אשר לא יקום חחר וכולל כל אזהרותיך].²⁵

כח ב. וכאו עליך כל וגו' ולא תשרח לחזר אחיהם.²⁶

ג. ברוך אתה בעיר בכל מיני סחורה! ד"א ברוך אתה בעיר שתבנים תבואתך לעיר. בשרה בוריעה ובנטיעה!²⁷

ו. ברוך אתה בבאך, בעאתך למלחמה,²⁸ כענין שנאמר: אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם.

ט. יקומך יעמידך!²⁹

י. וראו כל עמי הארץ וגו' עליו נאמר³⁰ כל אשר יקרא בשם ה' ימלט. כי שם ה' נקרא עליך שהוא הוא קרוי ה' אלוקי ישראל כשיקומך לו לעם, דוגמא כי שמך נקרא על עירך ועל עמך.³¹ וראו לשון הבנה כמו³² ולבי ראה הרבה חכמה ודעת.

יב. והלית גוים רבים שפיתותיהן יהיו נרקיבים?³³

טז. אזור כמו שבכרוך אמר לשון שפע והצלחה כן באזור לשון חסרון והפסד, וכן חדגם אונקלוס לשון צרעת ממארה³⁴ סגירת מחסרה?³⁵

כ. ואת המגנרת אני גוער בתבואות הים נמועות לצאת, וכן הוני גוער לכם את הזרע.³⁶

כב. וכחרכ אין זה חרב ממש אלא לשון חורב ויובש.³⁷

כג. נחשת כנחושת וכן בדול.³⁸ ובח"כ³⁹ למפרע ליתן את האמור של זה בזה.

כד. אבק ועפר הרוח הרגיל להביא מטר השמים יבוא כחוקך ויריד אבק ועפר מעל ראשי ההרים ויהפוך שרשי האילנות למעלה (א) אבק האלף בקמץ.

מקורות וצינונים: 22 וי"כ לכוש אורה. 23 אכרנאל, ובי"ה כירושלמי סוטה, ובתיב"ע. 24 לחלן כס י"ב. 25 עפ"י שמות כג יג, ועיין במפרישים כאן. 1 ריב"ש. 2 ריב"ש. 3 במדבר כו כו. 4 יואל ג ה. 5 ויאל ט יט. 6 קהלת א טו. 7 ריב"ש, רבינו מייחס. 8 ויקרא יג גא. 9 ריב"ש, (רש"י פס"ב). 10 מלאכי ב ג, ריב"ש. 11 ריב"ש. 12 ריב"ש. ת"א. 13 ויקרא כו יט.

ביאורים

עבר דאובן להר עיבל, מה שבאע"ז לא מבואר. (א) רש"י ריב"ש. והד"א בתב לא

כז. ואין מחריד אין חושש ליתן לקברו מרוב צרות שאילו היו חרדים היו שואלים לקבורה.⁴⁰ ד"א ואין מחריד לעוף ולבהמה.⁴¹

כז. ובטחוריהם הם צריכים היוצאים ממקום הנסתר לפיכך כתיב בעפלים לשון ויבא אל העופל.⁴² ונקראו פי"ק בלע"ז (טו) אשר לא תוכל להרפא אחר שהקב"ה מכה מי ירפא.

כט. כאשר ימשש העור באפלה כי הוא ירא מאד שהרי כשהוא במקום שיש אורה אחרים רואים ומצילין אותו מן הפחיתים ומן הכרות.⁴³

ל. אשה תארש וגו' לפי שדרך בני אדם לחכם לבנות בית ואח"כ לוקח שרה ואח"כ לוקח אשה כמש"כ בפרשת שופטים⁴⁴ מי האיש אשר בנה בית או מי האיש אשר נטע כרם ומי האיש אשר ארש אשה והלך זה השוטה ושניה הענין יקולל לפי מעשיו.⁴⁵

לב. בניך ובנתיך נתנים לעם אחר זו אשת אב שמושל על בני אותה שמתה מריעה להם.⁴⁶ וכלית לשון כלתה נפשי (טו).

לג. יאכל עם אשר לא ידעת לא יחזיקו לך טובה כי אינם מכירך.

מד. הוא יהיה לראש שהרי כן כתיב עבר לזה לאיש מלוה.⁴⁷

מט. כאשר ידאה הנשר זו היא מלכות (ו) כדכתיב בכל שנה קדמתא כאריא גפין דנשרא לה. גוי אשר לא תשמע לשונו ולא תוכל להתחנן ולהתפשר עמו ועוד שיהיה עז פנים ואכזרי.⁴⁸

נ. גוי עז פנים זו מלכות רומי כדכתיב⁴⁹ ובאחרית הימים ככלות הפרשעים יעמוד מלך עז פנים.

מקורות וצינונים: 14 ריב"ש, רבינו מייחס. 15 רש"י, אע"ז, (אין חשב מנן שהענין והכונה יאכלו). 16 מלבי"ם ה כר, אע"ז (מקום סתר). 17 ריב"ש, ועיין במגילה כד: 18 לעיל כ ה, 19 בנין קרימה עיין סוטה מ"ג, ובמב"ם ה"ל דעות ובכ"ס שם. 20 יבמות סג, לק"ש חקל"ט. 21 משלי כב ז, אע"ז. 22 ריב"ש. 23 ויאל ח כג, רש"י שם.

ביאורים

שהמטר עצמו נגשה אבק ואפר אלא שהרוח (ב) מובן הענין הוא מורסה, ואולי צ"ל בא אחר המטר. וברש"י תענית ג: מבואר פישטל"א. (ג) תהלים פ"ג, אע"ז, ולפי מה שהקללה מתחמט למטר, אולם משמעות שכתב רבינו להלן לב יד, הכונה לחמדה הגמי שם שהקללה מתחמט לרוח, וכפי התארה. (ד) יעריין סוכה נא, הגזות ברכי: שכתב רבינו, וכן העיר הוש"ש שם. זו היא מלכות בכל כדכתיב על וכד, וד"ל

כחרי אומיה, וזהו טנא"ץ ראשי חכמה ט'עמם נקודין איזון כ'תריס אז יהיה ברך ימשר לך הקב"ה שמהא תפלחן שגורה כפ"ך ומשארתן לשון נשאר ומותרות היינו האחריות אשר חרבה לפעמים כלי רעם וכלי מותין איך גם כן יתחזקו וזהו ברך טנא"ץ ומשארתן, ברך אתה כבואן וברך אתה בצאתן ביאה נקדחת מה שאדם לומר ומתפלל שהוא בא ועומר לפני המלך בפניו בהעלותו עליונים ויצאנה נקדחת כעוסקן כדברים גשמיים אכילה ושתייה שיהא ומשא ומתן יעזר לך השי"ת שגם שם תמשיך ויתרן חיות כי יזדככו ויעלילו מחשבותך וקל להבין.

ארתא במקוננים שהתכונה היא כולה ברכות גדולות ואנן נימא גם כן יהיה אם לא תשמע, היינו כאם שלא תפוק לשמוע לא יונה אותך הקב"ה שמתלך כדרכיך רק על כחתי היהיה רבוק כי וזהו יהיה לשון שמהו רובן.

כף עצה ופיר ארמון ירש הצלצל. יש לפרש על דרך הפסוק (מחל' י) ים כצל החכמה כצל הכסף היינו אם חשב כצל החכמה זו חזרה אז כוראי היהיה כצל הכסף מהה נפשו כי ומש"ג (ט) אורך ימים בימינה וכשמאלה עזשר וככוו כידוע (פשה פקא א ששה א) ואלו הכרים שאדם אכול פיריותהם בעולם הזה וכי, וזהו פירוש הפסוק כל עצה היינו המורה שמקדחת עץ חיים, ופיר ארמון הם מצוות מעשיות, יירש הצלצל היינו כי פעמים צל, צל החכמה וצל הכסף כי הקדן היהיה קיים לך לעולם הבא המשידות האבל כעולם הזה מפל חזרה ומצוות שמתעשה ותעסקן לשמה.

ות"כ היינו לך ככל נבולך וגו'. גם זה היה ברכה גדולה כי יש כמה מיני זיתים זית שפניו וזהו בישיעו היה המטופה, זית ביישיעו היינו מי אנכי כי אלך וכי אוציא וגו', זית שופכני כמו הנוני שלחני, זית נטופה כשעתו היינו עת לחשוט ועת לרבוך זית נקרא המתחשבה והחכמה וזהו פירוש המעשה (פאה פ"א א) כל זית שיש לו שם כשדה המיודש (מחל' ק"א) וראשית חכמה יראת ה' והמשכיל יבין, ועזר יש לאלהי מילין ואלוקים יאיר עיני בתורתו חרות אמת.

בנים ובנה חוליה ולא יהיה לך כי ילכו כשבי. אף גם זאת היא ברכה גדולה כי בנים שהאיות הקודש היינו החכמה שלי מז חכמה היינו על ידי יראה שנקרא בית כפ"ל, וגם נחמתי ללוי לשון רבקות היינו שהיינו משיעי למי שדועה לרבוך ולקרוב עצמו לה' רובן.

אמ ה' האמת היס וה' האמיר הייס להיית לו לעם סגולה. יש לפרש בזה על דרך הידיעה ישראל עולה כמתחשבה בעת בריאת העולם וזהו גורמיה עיקר הכרואה והנה הקב"ה מתרש בכל יום מעשה בראשית והצדוקים גם כן מתרשים בכל יום מעשה בראשית היינו על ידי המתחשבות שמתרשבות כחזרה ככל יום מתחדש הבריות, וזהו את ה' האמת היינו אתה גרמת דקיע מיים כידוע שבה היהיה בריאת העולם ואתה ישראל פעלת זה האמ"ר לה' שעשה מעשה בראשית ה' האמיר הייס היינו שהשי"ת נותן לך גם כן האמירה שחונל גם כן לפעול כעבורתך וחזרתן שחחדש עולמות חרשים בצדוקי חכמה אמר" כפ"ל המשכיל יבין.

ארור אשר לא יקום את רכבי החזרה הזאת לכאורה היה ראוי לומר אשר לא יקיים וכתיב מאי ולא יקום אלא שבאין ככל כל החזרה כולה אשר לא יקום היינו להעלות ולחקים את רכבי החזרה המשכיל יבין.

ל ונאמר עליו כל הברכות האלה תשיגוהו. צריך להבין זה שאין לו רבאר לכאורה היה ראוי לומר להפוך שהוא ישג את הברכות ולא שהברכות ישגו אותו, אך הדעתן הוא כמו שהתפלל דוד המלך ע"ה (מחל' גפ. י) אך טוב וחסד ירדפני שהם ירדפו אותי וישגו אותי אף שאיני יודע ללדוך אחריהם, והוא שמרמז וכאן עליון כל הברכות והשיגוהו רובן.

ברוך טנא"ץ ומשארתן. יש לפרש על דרך שאמר אמיז זלגה"ה על פסוק ושמת בטנא טנא"ץ ראשי חכמה טעמים נקודין איתון והוא על דרך (כתיב ל"ד) אם שגורה תפליח בפי ותי וברוך, הוא לשון המעשה פירוש כשמתשין וחזרתו כמתפלך טעמים נקודין איתון ומנין הם

ע"ה ומש"ג כ"ה א על שדה איש עצל וגו' עינין שם כי קצרותי, והמשל תה"ל נוקב ויחיד לעמקות למי שיש לו לב להבין ולהשכיל וצין לראות ולהשיגו בנינו טבא ומקדחת על עניני ועל מעשי אס מצט ואם הדיבה, וזהו רזי עקרה לא ילדה על דרך נושא משך הדוע כי רכיס בני שוממה מבני בעולה פרוש כלי הבואה והלך לך וכהו נושא משך המבואה המשכיל יבין.

פרשת כי תבא להשיג מידת כל שהיא שלימות וכללת הטוב כי דודשי ה' לא יחסרו כל טוב רובן.

עוד ירמו על דרך ראיאה כבונת ה' פעמים רין שמספוס ש"ך נמתקין בה' אלפיך של ארזי עיין כבונת ארזי שפתי תפתח ומתקין הדינים ונעשה מרע טוב, והוא שמרמז ושמת בכל ה' טוב שעל ידי ה' אלפיך ומתקן כל הדינים ויהיה הכל טוב וחסד, וזהו וקאן גפ. ט) כל האורה בישואל ישבו בסכות כי אורה מספר גבורתי, והוא שאמר האורה היינו ה' אורת שנמתקין הנבונות בה' אלפיך ישבו בסכות ששם הוא כחינת שמתה כמו שכתוב (קאן גפ. ט) ולקחתם לכם וגו' ושמתם כמו שכתוב (קאן גפ. ט) אלקכים רובן.

עוד ירמו על דרך (כתיב ט) אין טוב אלא תורה, וראת (מתיב ט) וראת אלוקים את האור כי טוב לגנוז וגו' לצדוקים יאמר אמיז זלגה"ה שגנוז שמתה כמו שכתוב בכל הטוב היינו ה' טוב וצהו בחזרה, וזהו ושמתם בכל הטוב היינו ה' חזרה שמתה לה' אורות של ה' חומשי חזרה שמתה כולו גנוז בהם היינו שמתה לחזרת אמת והמשכיל יבין, כי כל שמתקן לא תהיה רק בחזרה כמו שכתב אור החיים אלו חזי ידעי בישואל עריבות ומתקנות חזרה אמתית כמעט היי משתגפין ויוציאן מרעם מחמת מתקנות ועריבות החזרה רובן.

בערתי הקודש מן הבית וגם נתתי ללוי וגו'. יש לפרש חזמו בזה על דרך אמת פ"ה ששה כ"א) אם אין חכמה אין יראה ואם אין יראה אין חכמה, והנה ידעי בית היא יראה כמו שפ"ה (א) תדע לודדת וכי הקודש היא חכמה כידוע, והוא שאמר בערתי לשון הכערה והארה

כבית היין ומזמר כי זרע הדיבה הבואה ואותו שורע מצט הולך בכל יום ויום ובכל שעה ושעה ומנכש את החבואה מקוצים ומברקנים ושאר רכרים המפסידים ואותו השוטה שורע הרבה אין משיגת על הבואתו מחמת גובה לבו כי יש לו הרבה בין כך וכי כך עלה הבואתו קמטונים וחוללים וגו' אכנים נהמסה ושסה כל עוברי דרך, ויש בזה רמז כמשלי שאמר שלמה המלך

ושמרת בכל הטוב וגו'. יש לפרש על דרך (מחל' ק"א) כל האומר דבר בעתו מבוא טובה לעולם, והוא שמרמז ושמת היינו כל השמחה שלך יהיה בכל הטוב היינו שהשי"ת יעזור לך שתאמר רכר כעתי לפי העת והרע הצריך לעת יהיה וכהו הביא טובה לעולם וזה יהיה כל חענון ושמתן רובן.

עוד ירמו על דרך (ששי"ה ל"ה) והטוב בעיניך עשיתי ורמו ארז מוכח מזה, ויש לפרש לראות להפלה, ולכאורה ארז מוכח מזה, ויש לראות וזהו ליה למימר וטוב בעיניך מאי והטוב יהיה שמרמו ה' טוב, טוב זה גאולה כמו שכתוב (יהי ג' א) אם יצאלך טוב ינאל תפלה היא ה' אחרונה חזתי ה' טוב בעיניך עשיתי שספר גאולה לחפלה וראת בגמרא (כתיב ט) דב כוונא זמנא חזתי ספר גאולה ולא פסק חזכא מפומא וכי, וזהו ושמתם בכל הטוב היינו גם כן ה' טוב פירוש שהשי"ת יעזור לך שתסמין גאולה לחפלה או ושמתם כמאמר ז"ל והמשכיל יבין.

עוד יש לפרש על דרך שאמרתיו על פסוק (כתיב ט) ואבדום וקנא בימים וה' כרד את אברהם בכל היינו שפירד אותו במידת כל, וראת בזהו הקודש כל הוא רזא מהימנותא וזהו גם כן יתן את כל אשר לו ליעתק היינו שמסר מידת כל רזא מהימנותא אשר לו ליעתק והוא ארז אשר לא תחסר כל בה כפ"ל וכן אמר יעקב גם כן ומאשיט לג' וכי יש לי כל היינו שחניו ה' כמידת כל ולכן לא יהיה לי שום חסרון כמה שתקת מירי המנהיג, וזהו גם כן המסתה שלמה ושמתם בכל הטוב היינו שמתה

והוא שמתה בכל הטוב היינו שמתה

פ"י הבהוא השלוח קצב

ויצו משה וקני וכו' ודיה ביום אשר
תעברו וכו' והקמתו פ' אבנים
גדרות ושרת וכו' וכתבת עץ
האבנים וכו' באר הירפב. ע"י אמר
למע"ה [מפליס קמ"ה] יעלה דבר וממס
יש רוחו יולו מים, כי כאשר ראה שנתנו
למנו ד"ס בין האומות בלא היטב אז פחד
מאלו שלא יוכלו יסאלו להנין ד"ס בלא היטב
מ"י רק בין האומות, אך כאשר בא על עומק
הדברים אז אמר יעלה דבר וממס יש רוחו
כי זאת היה כלאו הש"י להשיב לנסאל כי
יש ד"ס שאין אדם עומד עליהם אלא נכשל
בהם וישן מ"ג. וע"י נמנע ד"ס בין
האומות כדי שרלא ירעו כי דרך חסרה ע"כ
היא וע"י לא יוכלו להמנע על ירמ, והם
ילמדו יסאלו שלא יטעוהו לנסאל כי יראו
שלתם הרשעים, וע"י אמר יעלה דבר וממס
היינו כשהש"י יעלה ד"ס לאומות העולם
יגרמו להם שימסו וילכו לאצדו, יש רוחו
היינו לנסאל יולו מים מים.

הוא ה' האמרת היום וכו' ודי
האמורד היום. האמרת הוא לכוון
התנשאות שהלזם ממנה ומפטר עמו
בהש"י מי כה' אלקינו, וה' האמורד היום
היינו שהש"י ממנה וישאל יסאל אשר כל
אמפלו, האמרת לכוון הפטרות מ"ה [מפליס
ד"ג]. יאמרו כל פועלי און היינו
שמתנשאים שאומרים שנושים ממה בהמלא,
וכנגדו יסאל ממנושים להיות לך לאלקים,
היינו שיקראו ומסכן אמר דעם הש"י כמו
שכתב בהם ומנולים דעמם נגדו, נמנע זה
הש"י ממנה כנגדו וישאל מ"ה להיות לו
לעם מנולה כאשר דבר לך.

ה' כי באמת הקב"ה הוא מלא רצון טוב להשיב טובה לישראל ולא יביט און ביעקב, אכן כאשר יבראו
קטרוגים מהם ירחם והאלמה הם יעוררו החטאים, אבל בשישאל מפרשין משוחרזיהם ונתנים ממו לכו
ולחום ולאמנה ונאשו הם ישבותו מלקטו, או יוכל האדם לומר נגד הקב"ה שביט אליו בחסד, כי הש"י
צופה בלתי טובה, ועל זה נאמר בטובת היתרים (ישעיה י"א) אפרים לא יקראו את יהודה יהודה לא יצר
את אפרים, ומפילא לא יתעורר עליהם רק טוב, וזה שנקראים בשם מנון בראיאת בהמ (תגברו
י"ב): מעין שבו בחסד של מלאכי השרת שאומרות שירה בלילה והשוות בינם מפני כבודו של ישראל, וממס
מתחיל התגלות טובת הש"י לישראל שכתובל וצומצם כבוד של מנולה משירת המלאכים כדי שיכנסו שירחו
של ישראל וממס יושפע רב טובה, אלוין.
ג. סוד ישירי עה"ה מכת"ק פ"י כי חבוא ד"ה ובענין.

פ"י הבהוא השלוח קצב

וזה רוחו לזכר עמו מה עונ, כמנה הוא על
שהוא נקוד כמו שפירשו, היינו שהוא טוב
כברו ולפי דבר שיהיה כוונתו לש"ס אט נראה
כו רעה לעיני, לא יעשה זה, מפני שצריך
שהיה צרו כמנו, והו ענין דהש"י כשאלה
ללין לאכיש מלך גם כאשר יאמרנו בפרשת לך
ו"ה [הרמזים] ע"ה"ס.

ארכמי אבד אבי. העטם שמתחיל פרשת
בכורים טוב, ע"ה מה שאלמו יול
ונכיתו ל"ה. כמלך מפלות שמונה עשרה, ג'
למנויות כענד שמתלר עמו לפני רצו,
ואמלעיות שאלו לרפיו, וי' אמרויות במקל
פרס מרבו ופטר והלך לו וצריך לזכור, כי
הג' אמרויות הוא המות הטובה כנון מי
שמתקט מה' שריות ממון ומט עור לו והריות
לרץ למסור הכל להש"י צמורה שלמה לו מה
יעשה כל פרושה שלא יזלזלה מ"י במקום
שהוא נגד לכוון הש"י, והו פ"י במקל פרס
מרבו וצריך וכו' והו ג"כ ענין בכורים כאשר
מנוה אל הארץ ויהיה לך כל עונ חמור הטובה
ל' והיינו לכתמ"ק וממן אמ המנוח לכוון
ומדע כי ערין הכל ציר הברוא, והו הענין
חודש יעקב אצינו ע"ה, כי אברהם אצנו ע"ה
היה עונד אט ה' צמדו כל לזכר ויעקב כל
קולת הטובה שהמור אליו, כמו שאלמו יעקב
וכל אשר ממן לו עשר אשערנו לך.

דשקופד פומיון קרשך פון השפום.
השקפה היינו הצטה צומר לל
אמר לא צמון הכלל, כי הנה כלל מקום
כשהש"י מניע לאדם צמוד או מאל יעמר לך

והו רוחו לזכר עמו מה עונ, כמנה הוא על
שהוא נקוד כמו שפירשו, היינו שהוא טוב
כברו ולפי דבר שיהיה כוונתו לש"ס אט נראה
כו רעה לעיני, לא יעשה זה, מפני שצריך
שהיה צרו כמנו, והו ענין דהש"י כשאלה
ללין לאכיש מלך גם כאשר יאמרנו בפרשת לך
ו"ה [הרמזים] ע"ה"ס.
דמדדתי היום וכו' וכו', הגדה רוחו על
לכריס הקשין, כי כזה אמר דברים
קשין נגד הכין כי מרמו לכתין אף כי הכין
עונד צנית המקדש ורוא עונד כשה, ע"ה
כאשר יגיע הנפש מישראל למקום המקדש
ומנהא בכורים, או מנכר כי כלל מקום היה
נקודתה כמו הכין העורל.
ועציות ואמרת וכו' ארכמי אבד אבי.
ארכמי היינו העטות וההטעם הנמלא
בעולם והו שולל דעם האדם, כי מאלו הדברים
הוא מנרל צמנד ורמזה, מאלמו שזה מנו
בעולם א"כ אין דעם האדם בטובה והרשעה
עליו, וכמו שמונינו צנו שמואל שואמר עליהם
ויטו אמרי הנלע, ופירשו צמד, [שנת י"ו] ע"ה
שבקשו להרבות עקר לתוניהם וסופריהם
ונאמת היתה כוונתם לטם שנים כי מסמח
מוניהם וסופריהם היו לצידיק, והיו רוצים
להמציא להם פרנסתם, ופעמי"כ נאמר עליהם
ויטו אמרי הנלע, לפי שאין האדם יכול לשמור
עלמו מעטות כי לא הונו לכוון הש"י, והו
ארכמי אונד אצו, כי אט נקרא הממנה וע"ה

ג. תורת אמת פ"י כי חבוא ד"ה ונתנו.
ג. לקמן ח"ב פ"י כי חבוא ד"ה הית.
ד. תפארת יוסף פ"י כי חבוא ד"ה ונאח [פ].

לו ה' וע"ו מנעמי לו הקב"ה כי הטוב שנעשה
 ישראל לא ישמנה ח"ו משום דכל ל'
והצויות גוים רבים ואתה לא תצוה.
 היינו שאמה לא תלעך להם
 שיצאו ללוות ממך, כי דרך האדם המלוה
 כלס לא ילוה ממנו או הוא בעולה, חלח
 מנעמי הקב"ה שלא תהיה נזרך להם.
את כל מדרה מצוים אשר יגרת
מפניהם. נכון רמז להם משה לישראל

אשר בכל מנה ומנה שנה על מצרים נרעד
 גם לא הרצה נשוא ישראל שהיה בזה שמך
 מסרון לומה להם בחיזה ענין, היו מתמלאים
 פחד ובוה הפחד גילה עונם, ומן הש"י אם
 מצרים מחמיס כמ"ש [שעיה מ"ג, ו] ואמן
 אדם ממך, וזה פי' הפסוק [והואם יאמרו]
 רק צעניך מביט ושלמת רעעים מלפני היינו
 שצניט ותראה שלומה רעעים ובלס ימלא כן
 ארזה מסרון, ע"י הפחד יתפשט כן עקמומית
 לכן לטוב."

פרשת נצבים

אתם נצבים היום וכו' מחשב עציך
עד שאב מימריך וכו'. ע"ז אמר
 שלמה המלך ע"ה [משלי ל"ט] דרך גבר
 בעלמה, היינו כענין יפתח שאמרו ח"ו [והש
 השנה כ"ה]: יפתח בדורו כשמואל בדורו. ביאר
 זה, כי יפתח השלים בעולמו כל מה שרצה
 הש"י ממנו כשמואל בדורו, וע"ז משה
 שהש"י ואמר [משלי ל"ט] שלשה הנה נפלאו
 ממני וארבעה לא ידעתי, דרך גבר בעלמה
 היינו המוצמד בישראל, כמו שהוא משלים
 לזון הש"י, כמו כן בעלמה היינו הקטן
 בישראל, וזה פי' אהם נצבים היינו שאהם
 מקושר בהש"י, לאשיכס היינו מדרגה גדולה
 עד שאלכ מימך שהוא מדרגה הקטנה, ללס

אסם מקושרים בהש"י, מעט ענין היינו מי
 שיש לו יראה פחותה, שואב מימך היינו
 אהנה פחותה."

אתם נצבים היום וכו'. היינו אמר כל
 קבלות העושין אשר הם בדורו מי
 שיעמוד באמונתו ויקבל עליו ולא יורשל
 דעתו, ומי שליט ממין בלמה זה לא יראה
 בקבלת אחרות ועושין, כי שקר לא קאי
 וקושטא קאי.

ראשיכם שבטיכם וקניכם ושפריכם
כל איש ישראל שפכם
נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך
מחשב עציך עד שאב מימך.

הוא צריך פיר כי תבא אות ח"ו.
 ה' לעיל ח"א, פיר שמות ר"ה יאמר למה הועותה.
 א. תפארת יוסף פיר נצבים ר"ה אהם [ה'].

הוא תאות ואהבת ישראל הוא להש"י.
לעברך בברית. פירש"י להיות עובד,
 יונת רש"י בזה כי הצדיק הנאמר
 כאלו הוא על המשנה כדכתיב הנקמות לה'
 אלקינו, ובלמה על המשנה אינו מעניש
 ב. יתקב הכולל פיר נצבים ר"ה אהם [א']. לקוטי אמרים תניא פוק ב.

היה נאמר כאלו עשרה מדרגות חמשה נגד
 חמשה וכלם נאמד נללו בין ישראל. ראשיכם,
 היינו בעלי חכמה, הם נגד ערפם כי עף היא
 מלשון עיפה היינו שלא נמצא בהם רק מעט
 דעת ומימלא כאשר יאווה שום טעות אף לטף
 או נוגע גם להרשע, כי גם בהספך נמצא מעט
 דעת מהרשע. שצניסם, היינו המפסעות, כי
 בשורש יתקב אש"ה היו כל ישראל כמוסם
 והיו אז נפש אהר, אך כאשר נחלק לשבטים
 אז ילאו להפסעות כמה נפשות בדורות
 שונות, חיה נגד נשיס כי כל המפסעות יעל
 מהלכה, כי כאשר הבן כחוס ונכלל בנפש האב
 אז אין צו שום המפסעות, רק כאשר יולד אז
 הסמיל להפסעט. וקניכם, היינו זה קנה
 חממה, חיה נגד גרך כי כמה מדושים
 שומהדשו ד"מ בין ישראל כן יבואו ויתוספו
 גרים על ישראל, כי כמה שיתוסף בד"מ
 שיגיעו ליותר המפסעות כן יתפשט קדושת
 ישראל אף בנפשות האומות ויכנסו בין ישראל.
 שוטריכם, היינו בעלי יראה והם נגד חוטב
 ענף, כי חוטב היינו כעם וע"ו מעיד הקב"ה
 שכל כעם ישראל נמצא יראה. כל איש ישראל
 היינו מדות אהבה הוא נגד שואב מימך כי
 מים נמשלן למאהו כדאימא בנמה מקומות,
 וכל תאות ואהבת ישראל הוא להש"י.

הנפשות צוה' אלקינו והנהלת צנו
 לצנינו וכו'. צנח' [שפירין
 אשמו וצניו היו ידעיים וכו'. ולכאורה המירך
 היה אינו מספיק מפני שאשמו וצניו היו
 ידעיים נעשו כל ישראל, לא היה נרין לנפש
 רק אוחס שהיו ידעיים, ונראה שהענין הוא
 כן, כשהאלס עובר עבירה בפתח ולא ידע בזה
 שום אדם, אז הדבר הוא שעשה אינו נוגע לכלל
 ישראל רק הוא המסתמרות שהוא לה' אלקינו,
 והש"י נקרא רב חסד מטה כלפי חסד והוא
 מוצר הדבר לטובה והמדה היו אינו רק
 בהש"י, אלא אם יש אחד שידע או שראה
 הדבר הוא שעשה חבירו, אז הדבר הוא נוגע
 לכל ישראל, כי מה שאירע לזה שראה אח הדבר
 מסבירו אין זה כי אם מאשר שגם החסרון
 נמצא גם כן או בלש אהר מישראל ע"כ ראה
 זה המעשה שעשה מצדו, ונודחי היה לזה
 שראה המעשה הרע מחביו הרסור משונה
 בלבו, ע"כ הדבר הוא נוגע לכל ישראל כי כל
 ישראל ערבי וצ"ו ועל דרך זה נאמר צפר'
 אמור על המקל [ויצ"י] ושמנו ידיהם על
 ראש המקל, כי היה נרין סמיכה בקרבן כי

1172 13 קסג צדיק פרישת בראשית

על ידי זה על דרך מה שאמרו (עריבין פא) שיש ג' דברים המעבידין את האדם על דעת קונו וכיון שהשם יתברך שולח יסודין רק לטובתו כמו שנאמר כאשר ייסר את בנו וגו' אינו שולח יסודין שייעבידו אותו על דעת קונו רק שעל ידי היסודין יוכה ליהי עד כמו שכמה ודרך חיים תוכה מסר עיניו בכות (ה) וכן שנפד ומשעתק המה יתחמוצי: [

נד **ג** כי אילך וגו' לא אידא רע כי אתה עמרי מתחלה המפורד עד כאן מדבר בלשון נסתר בגאות רשא ירביצי. יתהלני. יתמי. וכאן מתחיל לדבר בלשון נכבד, כי אתה עמרי. שנפד ומשעתק. תעורר. דשנת. והיינו שהיה דוד המלך ע"ה כמות בנפשו שאם ישעה מה יתקן תיקוף כמו שאמרו (נכבד ט) אם ראת תלמידי חכם שעבר עבירה אל תהדרו אחריי הודא עשה תשובה. ואן יתקן שיוכל להכיר מעשה הברוא יתברך שמו ויוכל לדבר לטובת ויהיה טוב יותר מקודם כמו שאמרו (שם לה) במקום שבגלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינו עומדין. והחסרת הוא רק לעשותו טוב מאד כמו שאמרו ותחזקו פרישה (ו) אתה אומר שהוא רע מי יוכל לעשות טוב. אומר הקב"ה הרבה רבדים מדים בראתי ואמם ממתקין אותו תורמים חדרל צלק. והיינו שהבעל תשובה משפין לה כחילא תייר בשעתא חודא וברגאז חודא אתרביק ביה בקודשא ברין הוא מה שמציעו באברהם וכן בא כימים ולא עאל באינון יומין עלאין ער דסוב כמו שכתוב בזהו הקודש חלקי א קפט (ו) וזה כי אתה עמרי. הוה דוד המלך ע"ה כמות שאם יאדע לו מה יהיה רק שיחצה כרי דלמתיקן ולעשותו טוב מאד. כי כל מעשה בראשית צריך תיקון כמו שאמרו (תחזקו תריס) איז מעשה משוכה מעשה בשד וסם שמא חסה אוכל האדם עשה על ידי פעולותיו גלוסקאות יפות. ואתא במדרש (בראשית רבה פרישה ו) מתחלת ברייתו של

על עולם שכולו אור. אבל כל שאין בו רוב אמת עד ארבעה לשון שקר. כי כל היי עולם הזה נקרא עד ארבעה. ולכן אומרים פסוק זה במגות בשבת דאיתא בזהו הקודש דרעא דרעין אשתכח ביה ויכלין לפעול כל המכות רב מסר. ועל זה אנו מתפללין אלהים ברב מסר כנוכר לעיל. ולבבכות כתיב וכאן עלך כל המכות האלה והשיגור ואומרים בשם רבינו ר' נינים וצוללה"ה והשיגור במקומו, היינו שלא תשונה על ידי המכות והחסרים והמכות הוא שהיה אלהים ברב מסר שאל ישכח, כי ה' אלהיו נתון לך כה לעשת חיל. וכן מתפללין בצלותא דרב אחא עשרה לשונות של חיים חיים שמתלא לנו את כל משאלות לבינו לטובה שכן מציעו במדרש רבה ונמכר פ"א) שבישראל אין אומר בן רק ככל דרבינו אשר חרע את לבב אם היה ראוי לו היה נתון לו כו'. והיינו גם כן שלא יזיק לו המטה שמבקש. ובשבת מציעו שבת (ק) במענה את השבת שנתמנין לו משאלות לב ולא נוכר לטובה. והעם שבשבת כל מה שישראל מבקש הוא הכל לטובה ולא יזיק לו. וזה דאיתא (תחזקו פ"ו) דאין מתעניין בערב שבת רכבוד שבת עדיף מאלף תענית. וכתוב שבת דאורייתא ותענית דרבנן ואני כבוד שבת ודחי עיין שם. ולכאורה טעם ה'ל מספיק שכבוד שבת דאורייתא הוי תענית דרבנן. אך מפני שהקדים דעיקר תענית סליחות ודומים הוא ואני לא יתעניין מכבוד שבת ואם כן מה מועיל דכבוד שבת דאורייתא הא בעינן סליחות ודומים. ועל זה אומר רכבוד שבת עדיף מאלף תעניות ועל יד כבוד שבת יוכל לשיג כל משאלות לב ושהיה הכל לטובה ואינו צריך עוד לסליחות ודומים ולמה ליה לאימנועי מכבוד שבת דאורייתא וממלא אתי כבוד שבת דאורייתא ודחי תענית דרבנן וכוונתו כתיב גם כן המשיגור וברא גם כן על דרך הגזכר שלא ישתנה במקומו

העולם. ושמ דאיתא בזהו הקודש חלקי ב דר (א) שבת ש' רוא ר'ג אבהו כו', נגז' קודשת שבת שהם קודשת ג' המעודות. ובפעולה ג' שכנגד יעקב אבינו ע"ה וזהו חובי ישראל לקודשת יעקב אבינו ע"ה ואזי כר בנצאי שבת הוא ליל ראשון וכתוב ביה חוה אלהים מרחפת על פני המים ובראשית רבה זה רוחו של מלך המשיח והמים נוכח התשובה שנושלה למים וזהו הגבר שהקים עולה של תשובה (פ"ק ס"ג) ומשית יהיה יחיד ששב שמתחילין לכל העולם כולו בשביל וימא ש"ה) שהוא יכניס והרוח תשובה בכל העולם בכל ישראל. ובנצאי שבת קודש הוא סעודתא דדוד מלכא משיחא ואז היה גמר התקון מכל הפגם מקליפת עשו וישמעאל הכללים כל הקליפות ונשא השעיר עליו את כל עונותם עונת הם כמו שאמרו (בראשית רבה פ"ו) ולכן אומרים בסעודה ג' יצא צד מסוד קולותיו לקבץ מארבע רוחות עזיז להקבץ. ועל שמירת שבת מיר בן דוד בא כמו שאמרו (שמות רבה פ' כח) שנאמר חיים אם במקלו תשמוע ושבת שקולה כנגד כל הצות:

ואני תפלתו לך ה' עת רצתי. והיה לנו ודך המלך ע"ה כשנתפלל בעת רצון על מה נחפלי. שיהיה התפלה אלהים ברב מסר שמתאזר שנוכל לפעול רב מסר בעת רצון. מבקשים אנו שיהיה ברוב המסר שישפיע לנו גם מרת צמצום שעל זה מורה שם אלהים פחד יצחק. היינו שלא יזיק המסר לעבודת השם יתברך כמו שהתפלל שלמה המלך ע"ה ריש ועושר אל תתן לי פן אשבע ומשתי. וכן הוה לנו חכמתו וזיל נבנא סמיל סה) שדרוצה שיעשיר יצפני, שמי שרוצה בעושי ושלח יזיק לו העושר לעבודת השם יתברך חזיק במת הדיא פחד יצחק וזהו יצפני צד צפון בהיות גבוה ומצפון זהו יראה. ענג באמת ישיען שיהיה הישועה על דרך אמת ושפת אמת תכון לעד שיהיה לעלמי

יצוה צור חסד כו', מארבע רוחות עזיז להקבץ בהפסודה נאמר אל תיזא כי אתה אני ממורת אביא ודער ומפעל אקבץ אומר לצפון תני ולתמו אל תכלא וגו', חשב כל ה' רוחות. שבקודשה הם נגז' ר' דגלי המרכבה שהם ג' אבות וזהו המלך ע"ה שהיא רגל ה' שבמרכבה כמו שכתוב בזהו הקודש וחלקו א רמה ב וכנגד זה יש בקליפה ג' קליפות והקנאה והתאוה הכבוד. וקודשת האבות הם נגז' ג' קליפות אלן ראברום אבינו ע"ה מדתו מסד וארבת הבריות הוא נגז' קליפת עשו שהיא הקנאה והצחה והיא שונא הבריות כמו שאמרו (בראשית רבה פ' ט) שנאת רמו של אדם בנופו. ויצחק אבינו ע"ה מדתו פחד יצחק נגז' קליפת ישמעאל שהיא תאוה תמדות ורות. ויעקב אבינו ע"ה הברית החסון שכולל קודשת אברהם ויצחק והוא כנגד קליפת עמלק שהוא קליפת לב כמו שכתוב בזהו הקודש חסד וישמעאל מפנימות משור חמור קליפות עשו וישמעאל ופנימות משור חמור ו' מ"ז גימטריא כלל והוא כלל נובה כלבין וחוציפין שביציאת מצרים שמשו עמיס ירגוון חוה עמר להלחם נגדם ולא הביס על כל זה. וקליפת עמלק קליפת הגנאה וכן הוא מפורש במדרש (נשא פ' ט) גאות אדם תשפילנו זה עמלק כו', וכנגד יעקב אבינו ע"ה שהיה שפל בעיניו כמו שנאמר מי קיום יעקב, כי קיים הוא ואמר על עצמו מאין יבוא עוזי כמו שאמרו (בראשית רבה ר"ט ויטא). ועוד יש קליפה רביעית והיא מנות וכנגדה נגז' ומנוג שהיא קבץ מכל ע' אומת גימטריא ג"י"ג ומבוי"ג והוא (סוף במת) דקור ליה אלהא דאלוא. והוא יקבץ כל האומות על ה' ועל משיח והוא יעמוד בסוף כשיבוא בבר משיח. וכנגד בקודשה דוד המלך ע"ה ומשית שיהיה דוד בעצמו שהוא מוכבה ללדת מלכות אורי אמנה והם כנגד ה' רוחות

שם תולדות משמאל

הרבי ר' זצלה"ה מפרשיחא שהכל נפגם בחורבן הבית חוץ מן המורה, וזהו תורת ה' המימה שהיא לעולם תמימה בלי פגם ובעניינות אמרנו שגם שבת שא"צ קידוש כ"ד ואין בו תמימת יד אדם אלא מאליו הוא קידוש נמי לא נפגם, וזה שאמרו ז"ל (תענית כ"ט), כשחרב בהמ"ק מוצ"ש ה"י, ורמזו בזה ששבת לא נפגם בתורבן בהמ"ק, ובה יש לפיכך מושבות דכתב רחמנא בשבת שבת היא לה בכל מושבותיכם, היינו בכל מושבות ישראל, יהי א"י שיהי אפי' בגלות שבת הוא לה בכל מקום:

והנה יעקא ע"ה אחר שנסל על שכמו לילך לבית לכן לתקן שם מה שנצרך לתקן, והי' מתירא שלא יכשל שם בע"ז וג"ע וספ"ד ח"ו כבמדרש (פ' ויצא), הייתה עצמו להטמין את עצמו בבית עבר י"ד שנים, גם בליה לא שכב לבו אלא ה"י עוסק בתורה, כי אז שבת לא ניתנה עדיין, וא"י שהאבות שמרו שבת מצפן מ"מ שוב הייתה בה תפיסת יד אדם והי' נמי יכול לשלוט בו פגם ח"ו, ע"כ הייתה עצמו רק להטמין א"ע בתורה והיא שעמדה לו, וזה נשאר גם לדורות, ומה גם בשבת, ושבת יעשה כולו תורה:

שנת תרפ"ב

הענין שהי' צריך שבוואו הברכות ליעקב ע"י השתוללותה של רבקה נראה עפ"י מה שחידש כ"כ אבי אדמו"ר זצלה"ה כי יעקב ועשו שגילו האומים בבטן אחת היו דוגמת עץ התיים ועץ התמריד שהיו כרוכזין בשורש אחד, עכ"ל. והנה ידוע שהאמהות הקנו חסא חוה, ונראה דשרה תקנה חסא חוה שנתרבה בנחש כאמרו ז"ל (שבת קמ"ז), בשעה שבא נחש על חוה הטיל בה ונהמא, ולעומתה ה"י נסיון שרה שנקלחה לבית מרעה ולבית אבימלך ולא נחדקה בהם

שם תולדות משמאל

ואמרו למלאך ה' והוא מבא ורבקה תקנה חסא חוה בזה שהאילה לאדם מעץ הדסור, והיינו דמאור שעשו הוא דוגמת עתהו"ר היו הסמכים שעשה דוגמת פרי עתהו"ר, היינו לחבר את הסוב לדע, ומסמכים של יעקב דוגמת פרי עתהו"ר, וע"כ רבקה שכיבה למנוע ממצחק מסמכי עשו ואורח את חסא חוה שהאילה לאדם מעתהו"ר:

והנה יעקב ע"ה אחר שנסל על שכמו לילך לבית לכן לתקן שם מה שנצרך לתקן, והי' מתירא שלא יכשל שם בע"ז וג"ע וספ"ד ח"ו כבמדרש (פ' ויצא), הייתה עצמו להטמין את עצמו בבית עבר י"ד שנים, גם בליה לא שכב לבו אלא ה"י עוסק בתורה, כי אז שבת לא ניתנה עדיין, וא"י שהאבות שמרו שבת מצפן מ"מ שוב הייתה בה תפיסת יד אדם והי' נמי יכול לשלוט בו פגם ח"ו, ע"כ הייתה עצמו רק להטמין א"ע בתורה והיא שעמדה לו, וזה נשאר גם לדורות, ומה גם בשבת, ושבת יעשה כולו תורה:

שנת תרפ"ג

הענין שהי' צריך שבוואו הברכות ליעקב ע"י השתוללותה של רבקה נראה עפ"י מה שחידש כ"כ אבי אדמו"ר זצלה"ה כי יעקב ועשו שגילו האומים בבטן אחת היו דוגמת עץ התיים ועץ התמריד שהיו כרוכזין בשורש אחד, עכ"ל. והנה ידוע שהאמהות הקנו חסא חוה, ונראה דשרה תקנה חסא חוה שנתרבה בנחש כאמרו ז"ל (שבת קמ"ז), בשעה שבא נחש על חוה הטיל בה ונהמא, ולעומתה ה"י נסיון שרה שנקלחה לבית מרעה ולבית אבימלך ולא נחדקה בהם

ויגד

שמו, ולמה לא הוכיח שמו יצחק למורש שמו יצחק, ונראה דרמו יש לומר שגם אחר, כל הברכה והגדולה והעשר עדיין ה"י בעיני עצמו כאיש מרסי, וע"כ העלים שמו שהוא ע"ש שחוק וצחוק להורות שלא גבה לבו מכל אלה, וכמו שהגיד הרה"ק ר"ב מפרשיחא זצלה"ה בפסוק (בריש כ"ח) ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגך, היינו ששיגוך במקומו הראשון טרם שהשיג הברכה שהי' ברוח נמוכה שזוהי סיבה לברכה:

ורבקה שומעת, ובאנן עודא היתה שומעת, ובמפרשי ש"א שלא יתכן בסיפור לשון בינוני אחר שכבר עברה, ויש לומר שלשון שומעת פירושה הבנה מלשון כי שומע יוסף, והיינו שהכנינה יעקב דהתיב (בראשית מ"ז) ויבא ותיבם

לא יצוק אלא אם ה' הוא בא אחריהם, אבל מאחר שהשלוחות היתה לשעיר שלא

הלך כלל יצק לשם כמו שפירש בספוק מפרשיהם אמר על הספוק (דברים כ"ט)

עוד לא ידע שעשו ה'לקד לשעיר ע"ש, וזם שהיה שלח המלאכים לשעיר. לכאורה לא

תצוק חזכה לפניה, ועוד יש לדקוק שתיבות "ויצו אותם" נמי מיותרות:

ונראה במקום דברי כ"ק אבי אדמו"ר וצלה"ה בטעם שהשתמש יעקב

במלאכי עליון ולא סגי לי בשלוחי ב"ה, עפ"י דברי המדרש שאמר אשלה לו שלוחים

אם יחזור במדבר, ולהחזירה בהשוכה לא ז"ל, דהנה בדאי לא עבתי, ויש לכא דבריו

שהמפרך נשי צדו ודברים מעטים אלה יחזור במשוכה אחרי שרד זה כמה בביתו

של יצחק אביו שהוא גדול יותר מן המלאך ונדאי רצה למשוך את לבו ולקרבו אל

הקדושה ולא חשל ממנו דברים טובים מאלה ואם זה לא הועיל לו ארץ יש לקות

שיחזור בתשובה ע"י שלוחות זו:

אך ייבז במקום ענין שני המשוחים שיהיה לישראל ב"ב, משיח בן יוסף ומשיח

בן דוד, כי משיח ב"ב על ידו ימחה דעה של עמלק והקלמה עם דוד עשו כי אין

עשו נפל אלא ביד בני של החל כדאמא במד"ר (פ' צ"ה), וכמו בחיצונות בן

ברוחניות שיסיר את המס המכביל בעד לב בני ישראל ויקרע את סגור לבם וירכז

את לב האבן עד שאח"כ יבוא משיח ב"ב וימצא לב כשר מוכן וראוי לקבל את האור

כי טוב שימסור מלמעלה, וכוונתו (ח"ג קנ"ג) על משיח ב"ב לאהדרה לצדקיהא בחיובתו, ולכאורה יותר יצדק לומר

לאהדרה, ושיעיא, אך נראה שזה יעשה ע"י משיח ב"ב שיחמכר הרע על ידו, וכמדרש

כסל יצח"ר מן העולם הכל כאן תחת כנפיו של הקב"ה, וידוע ששרש היצח"ר הוא

הנחש הקומני שרן של עשו ובאשר משיח ב"ב יבלה את דודו של עשו למטה בהרבה שנפל כבר שרן למעלה כמאליב (ישעי' כ"ד)

יפקוד ה' על צבא המרום כמרום ואח"כ על יפקודי שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו

לפניו שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו

לפניו שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו

לפניו שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו

לפניו שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו

לפניו שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו

לפניו שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו

לפניו שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו

לפניו שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו

לפניו שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו שדאית לכאורה מיותרת, שלפניו

ובזה נבחר להכין ענין שבע ההשתחויות ער בשתי עד אותן דהנה בקדושתו (כ"ט)

הנה הוא מוסיף כי רבנו ראובן רב אחא בר יעקב עאל ובה כההוא כי רבנו אדמי ל"י

כחגיגת השבעה רישית, כל כריעה ודכע נמר חר רישית, ובה המהשיח"א כח"א ד"ו

רישין דתנינא הם ז' כחות הטומאה שחב"א המשה הקדמוני לעולם ע"כ, ונראה ד"ז כחות

הטומאה הם מה ושיש' ונבילה, ובה נדה יולדת וצדעה, וידוע ד"ז כחות הטומאה הם

כנגד שבעת ימי הבנין, ולמעלה משבעת ימי הבנין אין להם שום שליטה, וידוע דישו הוא

מוצרך אפינן דקליפה, והיינו שכל שבעה כחות הטומאה היו נכללין בו, ויעקב אבינו

שעבר את מעבר יב"ק נמצא עולה למעלה מ"י ימי הבנין, ובנו ככל כריעה שבעה נמר

ל"י חר רישית, וסלק וספירי ממנו את שבעה כחות הטומאה ונשא בו בשש רק החלק

טוב, שהיו נראשו נשמח ע"י גבורתו והיו אחיו של יעקב, והיו עד שמתו עד אחיו, ואם היו

נשארו עומד כאשר הצמיד אותו יעקב ה"י נשארו טוב, אך מחמת גאונות חזו לכמו שה"י

וכמיש' וישב עשו ביום ההוא לדרכו, כי באותו הלגע שדיבר עמו יעקב ה"י טוב, אך

אח"כ נפל ממדברתו, והנה כשבה האדם מתעלה וממלא נפשיים ממנו כחות הרע

ואם ה"י האדם מחזיק איש כל ימי השבוע ממה שנשארו לו משבת ה"י האדם גדול מאד,

אך אם יפול ה"י הוא שוב הוא לקדושתו, ומה יוצאת לו חוכמת מוסר שיוחקו אדם איש במדברתו משבת כ"ל, כי ע"י גם יעקב לא

הועיל לעשו.

ורח"ל וג"י האנא וג"י לשני חמנות, ולהיין מודע לא חצה את המוריס, נראה

דהנה המד רמו למלך המשיח כ"ל כדברי המדרש, וכשהאדם בחיובתו אין לו לרא

משום מוסר ויחזקו בחיובתו, והידיים ד"י עשה ואין להם מה אלא בגלי כמיש' ח"ל נדה

מ"ג) מה דיום ממארא, והנביא היא בסתר, ח"ש ח"ל (סנהדרין צ"ב) הוי קבל וקיום, בית אפל אין פותחין לו חלונות לראות נגעה

והכו היטב:

והכו היטב:

והכו היטב:

והכו היטב:

והכו היטב:

והכו היטב:

והכו היטב:

והכו היטב:

והכו היטב:

והכו היטב:

המינו עור לחותו בשביל זה, אך הטעם אחרי שהיו לו אבות קדושים איך הקושיא

עליו חזקה יותר למה הרשיע כ"כ, דכו היא האמת שכל אדם נשפט לפי המקום ולפי

הזמן וכמיש' הרמב"ם ז"ל בכל השורה פ"ג, זה שאמר יעקב אבינו ע"ה קטונתי וג"י

רצוני לומר אחר שיש לו כל כך חסדים ואמת איך הקטנו מעשיי בעיני לומר שלא

עשה כלום:

במד"ר (פ' צ"ג) ר"ב בשי"ד סיפון אין באל ומי כאל ישדון ישראל סבא, מה

הקב"ה כתיב בו ונשגב ה' לכדו את יעקב ויותר יעקב לבדו, ע"כ, נראה ביאר

הדברים, דהנה בריאת העולם היתה ע"י צמצום ולכן יש קיום לכל הבריאה, ואח"כ

בלתי אפשר ה"י לבריאה להתקיים כי היתה מתבטלת במציאות, אך ע"י הצמצום שוב

יוכל לבוא ליד שניות ח"י ולהתנשא ולהאמר אני אפילו, משא"כ לעתיד שכתוב (ישעי' ב')

ונשגב ה' לכדו ביום הווא, והאלילים כליל יחלוף, ובאו במעדות צדיים ובמלות עפר

פפני סוד ה' ומחדר גאונו, או תחבול כל השניות, והנה בינעאע"ה כתיב בו ועבוד את

מעבד יבק, וידוע כי יב"ק הוא יחוד בדרך קדושה, דענין יחוד ברה וקדושה שירד רק

במקום שנמצא כנגד ולהתדמות שיש שניות שירד לומר יחוד, וכו בדרך קדושה, וכמיש' (קהלת ב') יחידו האור כו החושך, דאם יש

חשכות יבק לומר אור, ויעקב שעבר את מעבר יב"ק היינו שהתדבק במקום גבוה מאד

עד שאין שייך שמה שום התדמות של שניות ח"י, ולמעלה מכל הנבראים, ויש יותר

יעקב לבדו, דשם הוא לבדו הוא רשום כ"י, אינה יכולה לבוא ולהתדבק שמה ולכך נצחו

למלאך, דהמלאכים נבראו בשני ואחר יעקב התדבק כ"כ גבוה א"כ במציאותו לא יכול

המלאך לעמוד נגדו, וחזי כוונת המדרש כמו לעתיד ה"י ונשגב ה' לכדו שיתבטלו כל

הצמצומים והתדמות השניות, כו ה"י ויותר יעקב לבדו שהתדבק במעלה העליונה עד מאד

שאין כל נברא יכול להתדבק שם ורק יעקב לבדו:

לבדו:

לבדו:

לבדו:

לבדו:

לבדו:

לבדו:

לבדו:

לבדו:

לבדו:

זעלה"ה אמר שעבודת הלויים מלמטה למעלה וצבורת הכהנים מלמעלה למטה, ומאמת זה היה עבודת עבודת הכהנים בשמי, ועבודת הלויים בקול, עכלה"ק, ותחלתו ושירי הם דביקות מלמטה למעלה, זו היתה סענתו של אהרן, היינו שהוא ה' הנשא של שבט לוי היתה צריכה להיות לו עבודת שבטו כי כן כמו שה' לכל נשיא שבט, נחמו השיר"ת בנרות היינו מלמטה למעלה, כמו שפירש"ת בתעלותו שהיה השלכות עולה מעלה, היינו התחלתו להשיר"ת מלמטה עולה מעלה, זוהי עבודת הלויים, וזהו שאמרו ז"ל (וימא כ"ד): הולקת לאו עבודת היא מחמת שזיא אינה עבודת כהנים ונראה שמחמת שעבודת הכהנים היתה מלמעלה למטה היתה צריכה להיות בחשאי, הנהר המקדש, הנהר החומה, ובכפ"ש (שם מ"ד), כיא דבר שבחשאי וכפ"ר (כ"ו), ונמל לומר שזוהי היריח הרמב"ם ז"ל שרומז על נ"ח, והענין שזה שכלה עבודת בהמ"ק בגלות, כי כל גלות הוא לשון גילוי דאמגליא מה דאמרת, ויש שלישת התיצונים ח"ו, ומחמת זה היתה צריכה להיות העבודה כבהמ"ק ובתוך סביב לה, והיינו שלא היה בה שלישת התיצונים ח"ו, אבל בגלות מחמת החשש הג"ל השפעה מלמעלה למטה, וזו אינה יכולה להיות בגלות כדי שהתיצונים לא יקבלו חי' התשפעה, אבל עבודת הלויים שהיא התלבות ודביקות והולקת הנרות היא ג"כ מלמטה למעלה זו יכולה להיות בגלות ככ"ל, ואין לחוש לשליש התיצונים, ואורבה היא פרסומי ניסא, ולמטה מעשרה דוקא שהיא רה"ה, ואין רה"ה תופסת אלא עד עשרה, היינו מפני שאין לחוש לשליש התיצונים, והוה שאל' הקב"ה שלך קיימת היינו בית כתרוד דרמב"ן ז"ל, והוה חולכה (שבת כ"ג) הולקת עושה מצוה ולא תנחה, היינו כי לא יכלו תנמ"ל לתקן מצות נ"ח בגלות נגד תחנת השמן והפחיתו כמנורה, עזו היתה (מלמעלה למטה שהשמן הוא חכמה ושכחה קני המנורה שבע מרות בנודע) עבודת הכהנים שפסולה כזו, וזה א"א להיות בגלות,

באדינותו (מלכים א' א) ולא עצמו אביו מימיו דק הולקת שהיא לאו עבודה זו יכולה להיות בגלות, ומשום זה הולקת עושה מצוה, והכוונתו לפי"ו נחמו מאמר המודש שנחמו השיר"ת ג"כ בברכת כהנים, היינו מפני שברכת כהנים יכולה להיות ג"כ בגלות, שבה ג"כ אין שלישת התיצונים במ"ש (שהיש ג') שש"ג בכורים סביב לה, זוהי ברכת כהנים שיש בה ס' אורחיות: וכן, ונכל להבין היא יכולה להיות שבת בגלות, הלא שבת היא מלמעלה למטה ג"כ וכולתו מתעטרין בושמתין חדתי, אך מחמת שבשבת אין שום שליטת התיצונים כבוה"ק כולתו ערפין וכו', ושבת היא כולה קודש, ואמ"ר כל תענוגי שבת ואכליה ושתי' הם כולם מצוה, ובכתבי האר"ל שמאכל שבת אינו מגשם, ע"כ היא קורש ואין בה שליטת התיצונים, ומחמת זו יכולה להיות בגלות (וזהו כמו שכלל כל כפרים, שכל איש ואיש צריך להיות חרד בכל עפע הבאה לו מלמעלה שכל ייגעו ממנו התיצונים, היינו שלא יקח אותו לחומרות להחגשם יותר כאמרו ז"ל (קידושין פ"א) קפא דשאת דיגלא, ושלאל תהי' לו גאות משפע שהשיג הן משפע של נשמות הן משפע של רוחניות, והוה מאמר הרי"ד בזה וצ"ל, והנהר האלי (ברם כ"ח) וכאן עליו כל הברכות האלי והנשואות ח"ו (אוי ווי דו ביסט) שלא יהי מקום לתיצונים ח"ו, וז"ל:

שבת אותיות בשת, הענין שצריך האדם להחכימש מקודשת שבת ולסלק את החומרות מעליו, כי אך יוכל לגשת אל השבת והוא משועב בחומרות, ואין לבוא אל שער הפלך בלבוש שק, והוה שלשה ימים לפני השבת, היינו להבין איך לקודשת השבת, וגי' ימים לאחד השבת, היינו לדאות להשאור בקודשת השבת ולהתבייש ליכנס לחומרות מאחד שהי' לו אור גדול כוה, והוה שבעה קני המנורה שג קנים מזה ג' מזה נוסים אל הנהר המנורה שרומז לשבת, והנה שבת מיני' שירא יומין מתוכיכו, וידועין דברי הרה"ק י"מ מפרימילאן ז"ל בפרוש החוב שבשמי באדינותו (מלכים א' א) ולא עצמו אביו מימיו

שלשה סוגי יראת השי"ת יש נמי בהכנסת שבת, שבח, שבחאריז"ל שבפ"ש בנצות היום מתחילה לאחרי קדשת שבת, וע"כ אפי' מי שכשעת ימי העושה הוא כמתרת פנים מחמת כבוד המלאכה וטרדת הפרנסה, מ"מ בע"ש כחצות התחלת התנוצצות קדשת שבת קול דוד דופק על מיתרי לב ישראל ותמערר בו הצינור, ואו מתמרמר בנפשו באיזה פנים הוא בא לקבל את השבת וכא לכלל הנפש עד כמה הוא רחוק ולחין הוא נוסה, וזהו ענין (צירובין מ"ג) בר בי דב דיתב בתעניתא בע"ש זהו מקביל לבני מררי שבשנים הוא ענין כניעת הנפש, ואח"כ ענין שש התקיעות, וידוע שענין התקיעות ככל מקום לעירי הפוד ובמ"ש (עמוס ג') אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחדרו והוא מבריה את המזיקין, וזהו מהמת' הרבנית קודשת שבת שמתנוצצת כיומה, זה מנרש את הצה"ר מהיות יושב בין מפתחי הלב, וזו המזן לעומתו פתיחת שערי נן ערו' כידוע בדברי האר"ז, ובראי הוא ענין אחד עם גידוש יצה"ד הושב בין ענין מפתחי הלב, כי הלב כאום הוא הניע בעולם הקטן ובפתיחת שערי הלב בעולם הקטן מתעורר פתיחת שערי ג"ע בעולם הגדול, והוא מקביל למדת בני גרשון יראת חסא שלא יהי' נוסר ונודה מקודשת שבת, ואח"כ הולקת הנהר זה רומז על ה' נשמת האדם שמאיר אל עבר פני פהר ה' הנהר גאווה מקביל למדה בני קנה כנ"ל, ובהקדמת כל אלה זוכין לקבלת שבת באהבה, כמשפט האהבה הנאה אחר יראה, כידוע לתוקין:

ויש לומר שרובגמת שלשה מחנות הלויים שהם יתכן בו לשון נשיאת ראש:

המעלה שבאדם כענין שבתוב (הרי"ב י"ז ר') ויגבה לבו כדרכי ה', והוה יתכן באיש שענינו פקחות כלתו התגבר עליו ההסתר ויש בו יראת שמים, או שעכ"פ מנרש את יצה"ד מהיות יושב בין מפתחי הלב כנ"ל והוה יראת חסא, אבל מדה זו שבני מררי משפיעים שהוה יראת העונש התמרמרות הניעת הנפש לא יתכן בו לשון נשיאת ראש:

ויש לומר שרובגמת שלשה מחנות הלויים שהם יתכן בו לשון נשיאת ראש:

המעלה שבאדם כענין שבתוב (הרי"ב י"ז ר') ויגבה לבו כדרכי ה', והוה יתכן באיש שענינו פקחות כלתו התגבר עליו ההסתר ויש בו יראת שמים, או שעכ"פ מנרש את יצה"ד מהיות יושב בין מפתחי הלב כנ"ל והוה יראת חסא, אבל מדה זו שבני מררי משפיעים שהוה יראת העונש התמרמרות הניעת הנפש לא יתכן בו לשון נשיאת ראש:

ויש לומר שרובגמת שלשה מחנות הלויים שהם יתכן בו לשון נשיאת ראש:

המעלה שבאדם כענין שבתוב (הרי"ב י"ז ר') ויגבה לבו כדרכי ה', והוה יתכן באיש שענינו פקחות כלתו התגבר עליו ההסתר ויש בו יראת שמים, או שעכ"פ מנרש את יצה"ד מהיות יושב בין מפתחי הלב כנ"ל והוה יראת חסא, אבל מדה זו שבני מררי משפיעים שהוה יראת העונש התמרמרות הניעת הנפש לא יתכן בו לשון נשיאת ראש:

פרשת בהעלותך

במד"ב

שנת תרע"ע

אירוי, וכל הברכות שנחתו לך לבדך אח בני

והקשה הרמב"ן ז"ל למה לא נחמו בקטורת ובשאר עבודות, גם הלא הולקת הנרות בסלה עם שאר עבודות בזמן הגלות, והרי"ף שזה רומז להולקת נרות הנחכה שקיימת לעולם, ע"ש, ונראה הנהה כ"ק אביו אדומ"ר

לז וענו הלוים וגו' איש ישראל. לכוונה מה אדם שהוא משלים נשמתו. פליגי כמה דאיי בזה"ק על פסוק ונסו הצללים דכשלישים יום אחרונים הוטר הצל דנקרא בא ליפטר, דבי מאיר דוסר משליש נשמתו ממש כלות החיות, שכמה פעמים נופל לו מחשבה זרה ודוחה, אם על ידי שמזכיר יום המיתה שיין משלים נשמתו, אם על ידי יראה ואימה רבה מפני עיני ה' המשוטטות בכל הארץ, כדאי **בצעטיל קטן מחרצי ר' אלימלך ז"ל** דזהו כמו שבא ליפטר שממכים בלבו דיותר טוב ליפול לאש מנדנד הכעסה לבורא יתבש, זהו נקרא משמיע הלמוד אשר למד להפקיר החיות מלהכעיס לפניו ח"ו, זהו ותפכו כל פנים לירקון מוגול אימה ופחד ואז מגיע חיותו לרביקות ממש, כלות הנפש ממש.

← **לג ברשיי**

ובנגד שמעון לא כתב אורח לפי שלא הי' בלבו לברכו בו לכך לא רצה לקלו. קשה להבין מהו המכוון נגד י"א שבטים הלא מי שיעבור על א' מהעבירות הוא נאור מאיזו שבט שיהי' ומי שלא יעבור יתברך, אכן על פי מה ששמעתי מפ"ק **זקיני ז"ל** בשם הרבי ר' בונם ז"ל ובאו עליך כל הברכות וגו' והשיגור, כי לפעמים נשלח ברכה לו משמים וטרם יזכה לקבלה ירד מוכותו ואין לו בית קיבול שתשרה עליו הברכה, לכך מבטיח והשיגור עכ"ל. ונגד כל אורח הי' פתיחה בברכה, ונתקבלו הברכות אצל כל שבט כי אז היו נקיים מהחטא, ושבת שמעון על ידי הירידה כשיטים אולי לא היו מוכנים לקבל הברכה ור"ל.

לד והי אם שמוע במדרש תנחומא שמעית תלמודך לפני הקב"ה רכי יורה אומר בשעה שבא ליפטר דבי

החזה"ק מהאבנים, יען שישאל עם קרובו צמודים ודבוקים בהתה"ק ילמוד מכתב שעל גבי אבנים אזי יזמשך אור לימוד שיוכלו הכל ללמוד, שזהו עניוה ישראל שתמיד תשוקתם לזכות כל האומות ומעתירים שיעשו כולם אגורה אחת לעבוד הש"י, כוננת ההקמה שגלמוד גם אנו מהרשום על האבנים ונמשך שהכל יוכלו ללמוד, כדאי **באור החיים** על מי מריבה בשם מדרש, ודברתם אל הסלע שנה עליו פוק אחר, על ידי שילמוד שם יפתח באר החזה"ק וממילא יפתח מים לשותות, כן הכלל ישראל על ידי לימודם כאן יפתחו שערי לימוד שיוכלו הכל ללמוד.

כט מסורה ההקמות וגו' אבנים, והקמות אחד מישראל נסיון, וכשמחממין על ידי תורה ומצוות ונכבש יצרו נקרא אבן טובה וכשזוכה כן כמה פעמים נקרא תקומות אבנים, שעל ידי זה שורה שכניה בלבו, כדכ' משם רעה אבן ישראל, ואי' במדרש שאמר כ"ה למרעה"ה יכול כל אחד מישראל לעשות המשכן, על כן כשנעשה על ידי הכלל יש לכל אחד חלק על ידי כיבוש יצרו, נעשה מן עבודתו כטבעת סגור מסכיב, ומכל עבורת כלל ישראל נעשה כששלת טבעת א' חלוי בשני, מרעה"ה הי' מכלל ישראל והי' יכול להעלות כל הטבעות ולעשות כל השלשלת אל המשכן, זהו כלל ופרט, רבינו שדי' שורש כלל ישראל יכול לבנות כל המשכן, וכלל ישראל יכולתם לבנות על ידי פרט עבודת הש"י"ת

שפתי פדת תבא קבש

חידד כל אחד בחלקו בעיני עבודת הש"י"ת, זהו הקמות אבנים שכל אחד פועל חלקו בעבודה ומכל יגיעתם בעבודה נגמד משכן, והקמת משכן קאי על רבינו.

לא וכתבת על האבנים וגו' באר היטב. ממה שצויה לכתוב על אבנים ללמד דאף מי שלבו קשה כאבן, יוכל להתרפא על ידי תורה"ק, כמאמר חז"ל אם אבן הוא נימות, ומבואר בספרים קדושים שלב בני ישראל עיקר היכל הש"י"ת דכ' צור לבבי, על זה נאמר חוכו רצוף אהבה, ע"כ יש לומר מה דכ' והארץ הדרם רגלי קאי על לבות בני ישראל שהם כמו רצפת בית המקדש, ומבואר בכתבים וכו' דאם נתגבר אבן מוצפה אם אין רצונו לחברה ודאי חייצי, אך אם רצונו לחברה אז כמחובר דמי, על כן כל איש ינס לבו בעת שטר מה מדרך תורה"ק שהוא מנגד הרצפה של בית המקדש, ועל כל פנים יהי רצונו לחברה ויחכה כל עת שיזכה לתקן ולחבר האבן לשורשו.

